

určené, že celkovú kupnú cenu nečiní len ujednaná jednotková cena, lež aj percentá paušalovanej dane z obratu, nejde o zvláštne vyúčtovanie, lež len o určenie dvoch složiek kúpnej ceny; takéto určenie nie je v rozpore so zákonom, ktorý len to nepripúšťa, aby v smluvnej cene nebola neoprávnene predateľom pripočítaná daň z obratu v skutočnosti ním štátu neplatená.

Čís. 15339.

Pojistitel se nemůže dovolávat průpadní doložky pro porušení oznamovací povinnosti pojistníkem, oznámil-li mu pojistnou příhodu na místě pojistníka sám poškozený.

(Rozh. ze dne 30. června 1936, Rv II 690/34.)

Žalobce byl při nehodě autobusu těžce popálen. Jeho žalobě o náhradu škody, podané proti vlastníkům auta, bylo částkou 15.000 Kč vyhověno a dal si proto žalobce tento nárok škůdců proti žalované pojišťovně přikázati k vybrání. Další nároky uplatňuje žalobce proti žalované pojišťovně z důvodu § 10 zák. č. 162/08 ř. z. Nižší soudy žalobu zamítly, první soud z těchto důvodů: Žalobce dal si přikázati k vybrání pro svůj nárok z rozsudku pohledávku škůdců proti žalované, avšak pouze pro část celkového svého nároku, totiž pro 15.000 Kč s přísl. Jenom k této částce má tedy žalobce aktivní legitimaci k žalobě jako vymáhající věřitel (§ 308 ex. ř.), avšak musí trpěti všechny námítky postoupeného dlužníka žalované (§§ 1395, 1396 obč. zák.). Žalovaná namítá, že škůdce žalobcův Alois S. nesplnil podmínek pojišťovací smlouvy mezi ním a žalovanou ujednané, pozbyl svých práv z pojistky oné, a proto ani žalobce nemá proti žalované již nároku. Z pojišťovacích podmínek žalovanou předložených vyplývá, že podle článku 14 pojišťovacích podmínek jest pojistník povinen oznámiti pojišťovateli neprodleně dostavení pojistné příhody, jakmile o ní zvěděl. Této povinnosti oznámiti příhodu dostojí, když odešle oznámení do 8 dnů po době, kdy třetí osoba mimosoudně přivedla svůj nárok proti němu k platnosti nebo kdy bylo zavedeno trestní řízení. Přivádí-li třetí osoba svůj nárok k platnosti proti pojistníkovi soudně, jest ten povinen neprodleně to oznámiti pojišťovateli. Pojistník jest dále povinen dáti veškerá vysvětlení nutná k zjištění pojistné příhody nebo rozsahu plnění pojišťovatelova. Pojistník jest povinen míti po pojistné příhodě péči o to, aby škoda byla odvrácena nebo zmenšena, jinak může býti pojišťovatel zproštěn povinnosti k plnění. Pojistník jest povinen učiniti vše, co objasňuje pojistnou příhodu a jest povinen podle možnosti podporovati pojišťovatele v obraně proti neodůvodněným nebo nepřiměřeným nárokům. Pojistník jest dle čl. 15 pojišťovacích podmínek povinen dáti se v soudní rozepři zastupovati právním zástupcem, kterého mu jmenuje pojišťovna. Jest povinen takto určenému právnímu zástupci pojišťovatelovu dáti plnou moc procesní, podle pravdy ho zpravit o všech

okolnostech a podobně. Jestliže pojistník nesplní povinností, které mu vůči pojišťovateli ukládají předpisy článku 14, odst. 1—3 a článku 15, odst. 2 a 5, ztrácí nárok na pojišťovatelovo plnění. Tento právní následek nastane, jestliže osobě povinné k plnění povinností stipulovaných v článku 14 a 15 pojišťovacích podmínek nelze přičítati ani úmysl ani hrubou nedbalost, anebo nemělo-li porušení těchto povinností vlivu ani na zjištění pojistné příhody, ani na zjištění nebo objem plnění pojišťovatelova. Alois Š. právě uvedených podmínek smluvních nesplnil, neboť pojistné příhody vůbec nehlásil a v řízení proti němu zahájenému vůbec nic nepodnikl a dal se odsouditi pro zmeškání i se svým šoférem. Toto jeho jednání jest považovati za hrubou nedbalost. Oznámení o své škodě, které žalobce sám žalované hlásil, není oznámením pojištěného škůdce, neboť pouze ten je jako smluvní strana pojišťovací smlouvy oprávněn pohledávkou z pojistky disponovati a bez jeho vědomí není žalovaná ani oprávněna vyrovnávati věc s poškozeným. I kdyby se však žalovaná s třetí strany snad tedy byla dověděla, že žalobce uplatňuje proti Aloisi Š. mimosoudně nějaké nároky ze škody, neprokázal žalobce vůbec, že by byl Alois Š. žalovanou uvědomil o soudních krocích žalobcových proti němu zahájených. Pozbyl tedy Alois Š. podle podmínek pojišťovací smlouvy proti žalované jakéhokoliv nároku z této smlouvy, proto mohla žalovaná namítnouti právem tuto okolnost proti žalobnímu nároku opřenému o exekuční postup.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalobce nejen, že uvádí v žalobě, že pojistník řádně ohlásil případ u pojišťovny, nýbrž tvrdí také, že žalovaná pojišťovna se žalobcem vyjednávala o vyřízení věci a že žalobce hlásil u žalované pojišťovny, že podává žalobu na pojistníka Aloise Š. Nižší soudy se tímto tvrzením blíže neobíraly, zejména neučinily o něm určitých skutkových zjištění vycházejíce z právního názoru, že činnost poškozeného nemůže nahraditi nedbalost po případě úmyslnost pojistníkovu při plnění povinností uložených mu v čl. 15 a 14 všeobecných pojišťovacích podmínek pro pojištění povinného ručení. Pro tento právní názor není opory v zákoně. Poškozený, který má pro svůj nárok proti pojistníkovi zákonné zástavní právo na jeho náhradové pohledávce z pojistné smlouvy, jest zajisté oprávněn, aby sám splnil tyto povinnosti uložené pojistníkovi. Vyplývá to z povahy věci, neboť jinak by byl po případě vůbec připraven o možnost s úspěchem uplatnění svoje zákonné zástavní právo pro pouhou liknavost pojistníkovu, ať z jeho nedbalosti, ať z úmyslnosti, a plyne to i ze zásady projevené v § 26 zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 čís. 501 ř. z. Ohlášení pojistníkovu, že při vystupování byl žalobce popálen, nelze pominouti jako bezvýznamnou zmínku pouze z té příčiny, že se stalo v oznámení poškození motorového vozidla, tedy v oznámení vztahujícím se na jiné pojištění. Pokud pak by samo nevyhovovalo předpisům čl. 14 podmínek (§ 124 zák. čís. 501/

17 ř. z.), mohl býti nedostatek napraven oznámením pojistné příhody se strany poškozeného, přivádějícího k platnosti nároky proti pojistníkovi jednak mimosoudně, jednak sporem. Ostatně z předchozích vývodů plyne, že oznámení pojistné příhody a žaloby podané na pojistníka, jež by pojišťovně učinil poškozený způsobem vyhovujícím zmíněným předpisům, má účinek proti pojišťovně, třebaže by se stalo bez souhlasu pojistníkovy po případě i proti jeho vůli. Žalovaná pojišťovna mohla na oznámení to zaříditi vše, co se podává pro takový případ z pojišťovacích podmínek, zejména měla možnost jako vedlejší intervenientka ve sporu poškozeného žalobce proti pojistníkovi zabrániti rozsudku pro zmeškání. Pro mínění, že by snad bez účasti pojistníkovy neměla potřebné informace nebo že by se jí dokonce pojistník zdráhal poskytnouti, není podkladu v přednesu žalované strany. To vše vede dále k závěru, že za těchto okolností porušení povinností pojistníkových by nemělo vlivu ani na zjištění pojistné příhody, ani na objem plnění pojišťovny (čl. 16, posl. věta poj. podmínek, § 32, třetí odst. zákona čís. 501/17 ř. z.). Výtku odpůrkyně dovolatelovy, že o tom schází tvrzení žalobcovo, neobstojí, jak patrně z jeho tvrzení naznačeného dříve z úvodu tohoto odůvodnění, neboť v tvrzení tom jest to v podstatě zahrnuto. Řízení bude tudíž v uvedených směrech doplniti.

Čís. 15340.

Otázka, či treba k zachovaniu záväzku akceptanta zmenku protestovať, posudzuje sa podľa práva miesta, kde bola zmenka akceptantom podpísaná, a nie podľa práva miesta, kde akceptant bydlí.)*

(Rozh. z 30. júna 1936, Rv III 212/36.)

Žalujúca strana uplatňovala žalobou medzi iným proti I. žalovanej firme, ktorej sídlo je v Bratislave, zmenku, vystavenú v Budapešti, opatrenú podpisom I. žalovanej firmy ako akceptantky, doložkou domicilu a údajom domiciliáta (H. banka v Budapešti). — I. žalovaná firma namietala najmä, že podľa § 39 zmenk. zák. (č. 1/1928 Sb. z. a n.) tým, že zmenka nebola pre neplatenie u domiciliáta protestovaná, nastala strata zmenkových práv aj proti nej ako akceptantke. Podľa stanoviska žalujúcej strany k zachovaniu zmenkových práv proti I. žalovanej firme ako akceptantke v súdenom prípade nebolo treba zmenku protestovať, lebo I. žalovaná firma akceptovala zmenku v Budapešti a podľa práva platného v čase splatnosti zmenky v Maďarsku, ktoré je preto smerodajné, k zachovaniu zmenkových práv z domicilovanej zmenky proti akceptantovi nie je treba zmenku u domiciliáta protestovať (§ 53 zák. čl. VIII;1925).

O b a n i ž š i e s ú d y žalobe vyhoveľ. Dotyčne vyššie spomenutej námietky i žalovanej firmy uviedly v svojích dôvodoch, že zmenka bola

*) Srov. Sb. n. s. č. 11578.